

REMARKS ON THE FEMININE ANTHROPONYMS USED BY GEORGE COŞBUC IN HIS POETICAL WORKS

Radu Drăgulescu

Assoc. Prof., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: A careful analysis of onomastics's in Coşbuc's poetical works leads to surprising results. It shows that the poet was inspired equally by Romanian history (mainly that of Moldova) and the universal history. Also, contrary to some opinions, biblical names often appear in his poetry. Onomastics research of Coşbuc's poetry is, from our point of view, a necessary step in order to better understand the linguistic elements of great expressiveness, revealing new facets of poetic language arts. Certainly, the name appearing in texts are not chosen at random, having them almost every time play a role. They rarely occur only because of pure versification needs. It is also well known that the poet had concerns in onomastics. In various studies he explained the formation of names, their history and symbolism.

Keywords: Coşbuc, anthroponyms, onomastics, Romanian poetry, linguistics

Cercetarea onomasticii din poezia lui Coşbuc, un demers necesar, în vederea aprofundării elementelor lingvistice de mare expresivitate, dezvăluie noi valenţe ale artei limbajului poetic coşbucian. Cu siguranţă, numele ce apar în texte nu sunt alese la întâmplare, ele având, aproape de fiecare dată, un rol bine determinat. Numai din necesităţi de versificaţie apar foarte rar. Este cunoscut faptul că poetul a avut preocupări în domeniul onomasticii. În diverse studii, Coşbuc explică formarea unor nume, istoria şi simbolistica lor. Printre acestea se numără *Gura lupului*¹, *Capul, mâna şi nasul*², *Stan şi Bran*³, *Un capitol despre lene şi superstiţie*⁴, *Mania diminutivelor*⁵. Fie că încearcă să explice numele câinilor ciobanilor români, ale sfințelor babe din mitologia românească sau cele datorate superstițiilor, Coşbuc se arată interesat de problematica onomasticii româneşti, incluzând antroponimia, toponimia, hidronimia, dendronimia etc. Evident, în prim plan se află mereu tematica populară.

De regulă, atudiile sepre nume din ultimii ani, „se opun concepției clasice care nu recunoaște numelui propriu decât relația de denotație, și pledează pentru încărcarea` cu semnificație, pentru sustragerea rezistenței la sens a numelui propriu, pentru fondul cratelist minim sau mimologia restrânsă (Francois Rigolot), pentru `încărcarea` sau chiar `supraîncărcarea de sens` a numelui propriu în textul literar, nume supus demersului onomasiologic al romancierului și demersului semasiologic al lectorului (Christine Klein-Lataud). Detașarea de semantica referențialistă presupune adoptarea unei semantici interpretative pentru care sensul și semnificația rezidă din interacțiunea semnificațiilor, care preferă opoziția dintre seme inerente și aferente și consideră că motivația poate afecta

¹ În *Dintr-ale neamului nostru*, București, 1903, p. 12-15.

² *Ibidem*, p. 48.

³ *Ibidem*, p 88-90.

⁴ *Ibidem*, p. 91-95.

⁵ În *Noua revistă română*, I, 1900, vol. II, p. 42-44.

porțiunea aferentă sensului contextual (Louis Herbert). Un studiu strict lingvistic și dezontologizant al numelui propriu axat pe `utilizările modificate` relevă faptul că elementele unui text sunt puternic determinate de context, că numele proprii conțin seme inerente și dobândesc seme aferente, care adesea le neutralizează pe cele inerente (Jean Louis Vaxelaire)⁶.

Numele personajelor coșbuciene au atras atenția mai multor cercetători, fără a constitui subiectul strict al vreunei lucrări, cu excepția studiului din 1966, al lui Alexandru Cristureanu⁷.

De asemenea, să nu uităm critica pe care i-o aducea Maria Crișan⁸ lui Petru Poantă, referitor la eronatele interpretări ale numelor personajelor din *Nunta Zamferei*, afirmând că Poantă nu a perceput poezia folclorului universal și local și nici a mitologiei din *Nunta Zamferei*, bogăția de idei – chiar – filologice – conținută în poem, începând cu numele personajelor care ca și la antici sunt niște cognomene legate de trăsătura caracteristică a lor. Propriile interpretări onomastice ale Mariei Crișan lipsesc, însă, aproape cu desăvârșire.

O analiză atentă a onomasticii din creația lui Coșbuc duce la rezultate surprinzătoare. În opera sa poetică⁹, Coșbuc folosește aproximativ 760 de antroponime cu diminutivările și variantele lor, dintre acestea doar 109 fiind feminine.

Prezentele feminine ale căror nume sunt menționate, sunt, de obicei, tinere, iar antroponimele au o largă circulație pe întreg teritoriul românesc. Unele par împrumutate din operele altor scriitori, ca de exemplu *Lia*, din *Cicoarea*, *Fulger* sau *Tulnic și Lioara*. Alexandru Cristureanu¹⁰ consideră că numele provine din *Legenda ciocârliei* a lui Vasile Alecsandri, de unde poetul ar fi preluat și numele împăratului *Peneș*, „arcaș cu ochiul ținteș”, epitet care i-ar fi sugerat celălalt antroponim imperial. *Peneș-împărat* apare, însă, în diverse basme românești, îndeosebi ardelenesti, numele fiind un corespondent al lui *Federkönig*, din basmele săsești. Este, deci, posibil ca poetul să-l fi preluat din aceste creații și nu de la Alecsandri. Altă sursă de inspirație ar constitui *Alexandria*, de unde Coșbuc ar fi împrumutat nume precum *Sanda* (de la *Alexandru*) și *Rusanda* (de la *Roxana*, soția lui Macedon), asociere discutabilă din punctul nostru de vedere. Antroponimele feminine preferate sunt *Lia* și *Ana*.

Cadrul natural a reprezentat un bogat izvor de inspirație pentru poet. Naturii îi datorează proveniența lor mai multe antroponime masculine precum *Mugur-Împărat* (*Nunta Zamferei*), *Paltin-Crai* (*Nunta Zamferei*), *Volbură-Împărat* (*Moartea lui Fulger*), *Cetină-Împărat* (*Fata craiului din cetini*), *Cetină-Dalbă* (*Cetină-Dalbă*), *Crai-Încetinat* (*Fata craiului din cetini*), *Codru* (*Cetină-Dalbă*, *Somnul codrilor*), *Calapăr*, *Trandafir*, *Pajură-Împărat* (*Fata craiului din cetini*) etc., dar cele feminine nu intră în această categorie.

Fenomenele meteorologice sau **momentele zilei** au stat la baza constituirii unor „antroponime” precum *Seara*, *Noaptea* (*Seara*).

Foarte rar apar personaje cu o **denumire generalizată**, vagă, precum *Fata morarului*, *Ghiaura*, *Păstorița*, *Supțirica din vecini*, *Pipăruș*, *Dorobanțul*, *Recrutul*, ele fiind reprezentative pentru eroii din poeziile coșbuciene.

Majoritatea numelor sunt etnonime sau au proveniență biblică sau laică, de proveniență mitico-folclorică.

⁶ Monica Borș, *Mitologii nominale în proza lui Mircea Eliade*, Iași, Institutul European, 2015, p.32-33.

⁷ Alexandru Cristureanu, *Contribuții la studierea onomasticii operei lui George Coșbuc*, în *Studii despre Coșbuc*, Cluj, 1966, p. 278-293.

⁸ Maria Crișan, *Despre arta poetică la George Coșbuc*, în *Contemporanul*, 1986, nr. 33, p. 13.

⁹ Am supus investigației noastre atât creațiile publicate în volume, cât și poeziile din periodice și opera postumă.

¹⁰ Alexandru Cristureanu, *Contribuții la studierea onomasticii operei lui George Coșbuc*, în *Studii despre Coșbuc*, Cluj, 1966, p. 283.

În personajele prin care vorbește poetul, Nicolae Manolescu¹¹ vede *tipuri și nu individualități*: „Subiectivitatea din majoritatea compunerilor lui G. Coșbuc nu numai că este a personajului în loc să fie a autorului, dar ea este una tipizantă în loc să fie individualizantă. Fata ingenuă ori vinovată, alintându-se în fața oglinzii sau bocind asupra fusului, flăcăul stângaci ori mândros, tatăl plângând pierderea celor trei fii ori fiul evocându-și mama – iată ipostaze tipice ale erosului și vieții țărănești. Inventarierea lor ne-ar arăta întreaga sferă, căci nu contează însul, ci specia, clasa sau genul din care face parte. Toți se comportă și vorbesc la fel, în limitele aceleași specii. Și numele lor s-ar putea scrie cu majuscule: Ingenua, Cocheta, Mânioasa, Dușmancele, Glumețul etc.”.

Acest aspect este discutabil. Întâi de toate, poetul este, foarte rar, absent în text. El este mereu la fața locului, se implică, uneori timid, e drept. Noi socotim că, în poezia lui Coșbuc, sunt mai frecvente individualitățile decât tipurile. Poetul *simte* prin fiecare personaj, în parte, actanții au propriile idealuri și necazuri, pe care cititorul le receptează nemijlocit. În poezia de factură socială sesizăm o *unitate în simțiri*, pentru că așa o cereau vremile. Personajele coșbuciene nu se reduc însă la o mână de țărani, contemplativi, idilici, care așteaptă căderea serii pentru a porni alene către porțile mândruțelor. În creația poetului întâlnim o gamă foarte variată de eroi și eroine care, de foarte multe ori, nici nu sunt ființe omenești, însă întotdeauna umanizate. Dobândesc însușiri ale făpturii argiloase purtătoare de spirit și conștiință, și sunt - amănunt fundamental la Coșbuc - *vorbitoare*, creatoare de limbaj și, la rândul lor, creatoare de lumi prin limbaj. Arta poetului este orală, personajele discută, monologhează, sporovăiesc, se ciondănesc, toate acestea, în cea mai vie limbă românească.

Tipuri întâlnim, eventual, în cadrul creațiilor idilice, inspirate din mediul sătesc, unde individualitățile se contopesc din mai multe puncte de vedere, și dintr-o multitudine de motive, mult mai lesne decât la oraș. Membrii comunităților sătești, conviețuiesc, într-un mod apropiat de cel al societăților arhaice. Personalitățile indivizilor nu ies pregnant în evidență, niciodată. Acest privilegiu le este permis numai membrilor investiți cu sacralitate și cu un rol hotărâtor asupra destinului celorlalți (vraciul, descântătoarea, preotul ș.a.).

Situația numelor proprii feminine, în poezia lui George Coșbuc, se prezintă astfel:

Nr. crt.	Numele	Titlul poeziei	Felul numelui
1.	Amalasunda	<i>Regina ostrogoților</i>	antroponim ist.
2	Ana	<i>Crăiasa zânelor</i> <i>Flăcări potolite</i> <i>O scrisoare de la Muselim-Selo</i> <i>Ana, care vrea să știe toate</i>	antroponim
3.	Angelina	<i>Angelina</i>	antroponim
4.	Atena	<i>Dr. Juris</i>	eponimic
5.	Aurora	<i>Non omnis moriar</i> <i>Romanță</i>	antroponim mitic
6	Carmen Sylva	<i>Prahova</i>	pseudonim
7.	Casandra	<i>Andromahe</i>	antroponim ist.
8.	Catilina	<i>Dr. Juris</i>	antroponim ist.
9.	Catrina	<i>Leac pentru drac</i>	antroponim
10	Cătălina	<i>Pe pământul turcului</i>	antroponim

¹¹ Nicolae Manolescu, *Poezia lui George Coșbuc*, în *Steaua*, XXIX, 1978, nr. 1, ianuarie, p. 42.

11.	Cinica	<i>Leac pentru drac</i>	antroponim
12.	Ciuma	<i>Atque nos</i>	antroponim folcl.
13.	Clara	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
14.	Clio	<i>Pipăruș-viteaz</i>	antroponim mitic
15.	Clotilda	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
16.	Crina	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
17.	Dalvine	<i>În muzeu</i>	antroponim ist.
18.	Deliae	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
19.	Despina	<i>Baladă albaneză</i>	antroponim
20.	Diana	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
21.	Dochia	<i>Rada</i> <i>Pe pământul turcului</i> <i>Atque nos</i>	antroponim mitic
22.	Doina	<i>Doina</i>	antroponim folcl.
23.	Elena	<i>Atque nos</i> <i>Vlad-vodă Călugărul</i>	antroponim mitic
24.	Eva	<i>Dr. Juris</i>	antroponim biblic
25.	Evoe	<i>Cântec XX</i> <i>Andromahe</i>	antroponim mitic
26.	Fanny	<i>În Biserică</i>	antroponim
27.	Fata-Pădurii	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
28.	Fatma	<i>Fatma</i>	antroponim
29.	Fira	<i>Draga mamei</i>	antroponim
30.	Fira lui Sulcină	<i>Ceas-rău</i>	antroponim
31.	Floare(a)	<i>Pe pământul turcului</i> <i>Tâlcuire</i>	antroponim
32.	Florica	<i>Lumânărica</i>	antroponim
33.	Foametea	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
34.	Fortună	<i>Tulnic și Lioara</i>	antroponim folcl.
35.	Hatursa	<i>Somnul codrilor</i>	antroponim
36.	Helene	<i>Andromahe</i>	antroponim mitic
37.	Hiltruna	<i>Jertfele împăcării</i>	antroponim
38.	Iama	<i>Legenda trandafirilor</i>	antroponim mitic
39.	(Ileana) Cosintiana	<i>Brâul Cosânzenii</i> <i>Atque nos</i> <i>Patru portărei</i>	antroponim folcl.
40.	Leana	<i>Dușmancele</i>	antroponim
41.	Leda	<i>Atletul din Argos</i>	antroponim ist.
42.	Lena	<i>Blăstăm de mamă</i>	antroponim
43.	Lenuța	<i>Blăstăm de mamă</i>	antroponim dim
44.	Lia	<i>Nunta Zamfirei</i> <i>Cicoarea</i> <i>Fulger</i> <i>Tulnic și Lioara</i>	antroponim
45.	Lili	<i>Trufie pedepsită</i>	antroponim
46.	Lina	<i>Mânioasă</i>	antroponim

		<i>Rugămintea din urmă Dragoste învrăjbită Izvor de apă-vie De cea din urmă dată Florii Dric de teleguță</i>	
47.	Lioara	<i>Tulnic și Lioara</i>	antroponim
48.	Liza	<i>Liza, cum a dus-o baba</i>	antroponim
49.	Lucsandra	<i>Dușmancele</i>	antroponim
50.	Magdalena	<i>Fragment</i>	antroponim
51.	Majă	<i>Fragment epic</i>	antroponim ist.
52.	Mama-Noptii	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
53.	Mariți	<i>Dr. Juris</i>	antroponim ist.
54.	Marți-seara	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
55.	Matilda	<i>Actul al cincilea</i>	antroponim
56.	Medena	<i>Atque nos</i>	antroponim mitic
57.	Menalca	<i>Atletul din Argos</i>	antroponim ist.
58.	Micipsa	<i>Dr. Juris</i>	antroponim ist.
59.	Mimi	<i>Mimi, fricoasa</i>	antroponim
60.	Minerva	<i>Dr. Juris</i>	antroponim mitic
61.	Mița	<i>Sonete de lux Mița cea fără' de-o ureche</i>	antroponim
62.	Nina	<i>Rodovica</i>	antroponim
63.	Nipunica	<i>Puntea lui Rumi</i>	antroponim
64.	Nora	<i>La logodnă</i>	antroponim
65.	Nușa	<i>Nușa</i>	antroponim
66.	Pace	<i>Fragment</i>	
67.	Pallas Athene	<i>Filosofii și plugarii</i>	antroponim mitic
68.	Paparuda	<i>Cântec de primăvară</i>	antroponim folcl.
69.	Paraschiva	<i>Pe pământul turcului</i>	antroponim biblic
70.	Păvăloae	<i>Cântecul redutei</i>	antroponim
71.	Phita	<i>Andromahe</i>	antroponim mitic
72.	Rada	<i>Romanță Rada Cântec II</i>	antroponim
73.	Raira	<i>El-Zorab</i>	antroponim
74.	Rodica	<i>Rada</i>	antroponim
75.	Rodovica	<i>Rodovica</i>	antroponim
76.	Roza	<i>Dr. Juris</i>	antroponim ist.
77.	Rusanda	<i>Nunta Zamferei Nebuna</i>	antroponim
78.	Safta	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
79.	Salba	<i>Fulger Cetină – Dalbă</i>	antroponim folcl.
80.	Sanda	<i>Nunta Zamferei Nebuna</i>	antroponim

81.	Saveta	<i>Patru portărei</i>	antroponim
82.	Savinca	<i>Un Pipăruș modern</i>	antroponim
83.	Savincuța	<i>Un Pipăruș modern</i>	antroponim
84.	Sfânta Duminecă	<i>Cetină – Dalbă</i>	antroponim mitic
85.	Sfânta Joi	<i>Atque nos</i> <i>Un Pipăruș modern</i>	antroponim mitic
86.	Sfânta Luni	<i>Atque nos</i> <i>Un Pipăruș modern</i> <i>Izvor de apă-vie</i>	antroponim mitic
87.	Sfânta Marți	<i>Atque nos</i> <i>Un Pipăruș modern</i>	antroponim mitic
88.	Sfânta Mercuri	<i>Atque nos</i> <i>Un Pipăruș modern</i> <i>Tulnic și Lioara</i>	antroponim mitic
89.	Sfânta Paraschiva	<i>Vlad-vodă Călugărul</i>	antroponim biblic
90.	Sfânta Sâmbătă	<i>Un Pipăruș modern</i>	antroponim mitic
91.	Sfânta Vineri	<i>Ideal</i> <i>Pe pământul turcului</i> <i>Atque nos</i> <i>Patru portărei</i> <i>Un Pipăruș modern</i> <i>Cetină – Dalbă</i>	antroponim mitic
92.	Simina	<i>Dragoste învrăjbită</i>	antroponim
93.	Șița	<i>Șița, gură rea</i>	antroponim
94.	Sulamita	<i>Sulamita</i>	antroponim
95.	Teotolinda	<i>Teotolinda</i>	antroponim ist.
96.	Tilda	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
97.	Tildi	<i>Dric de teleguță</i>	antroponim
98.	Tilınca	<i>Tilınca</i>	antroponim
99.	Tinca	<i>Petrache, zbârlitul și Tinca, nespălata</i>	antroponim
100.	Tudora	<i>Dragoste învrăjbită</i>	antroponim
101.	Venerea	<i>Cântecul poetului</i>	antroponim mitic
102.	Venus	<i>Atque nos</i> <i>Anacreontica</i> <i>Unui poet</i>	antroponim mitic
103.	Veronica	<i>Pe pământul turcului</i>	antroponim
104.	Veta	<i>Patru portărei</i> <i>Dan și Veta, bătașii</i>	antroponim
105.	Vica	<i>Rodovica</i>	antroponim dim.
106.	Viorica	<i>Fata craiului din cetini</i>	antroponim
107.	Voichița	<i>Voichița lui Ștefan</i>	antroponim ist.
108.	Zamfira	<i>Nunta Zamfirei</i>	antroponim
109.	Zoe	<i>Zoe, miorlăita</i>	antroponim

Alexandru Cristureanu¹² atrage atenția asupra unui fenomen interesant: „Opera lui Coșbuc a avut o deosebită influență în mase, iar în domeniul antroponimiei a contribuit la impunerea și răspândirea unor prenume ca: *Doina* și *Viorel*. Tot datorită lui Coșbuc au avut și au o frecvență mai mare și prenumele: *Gelu*, *Voichița* și *Lia*, probabil ultimul fiind răspândit mai mult prin poezia lui Alecsandri ‚Legenda ciocârliei’. Mai întâi aceste nume de proveniență cultă românească au fost preluate de intelectuali și apoi de la ei au pătruns în alte pătri sociale. Dintre acestea *Viorel*, este prezent în onomastica actuală a țăranilor din fiecare sat ardelean, răspândindu-se în ultimele decenii, nefiind niciodată atestat înainte de apariția poeziei ‚Nunta Zamferei’. Chiar în localitatea Coșbuc, după chestionarul IV, întrebarea 142 ‚Ce nume recomandă intelectualii satelor pentru noul născut?’ s-a răspuns și cu prenumele *Viorel*, nefiind deci preluat din tradiția locală”.

Adesea întâlnim și fenomenul când substantive proprii sunt transformate în substantive comune, realizându-se antonomaza, o figură obișnuită la Coșbuc: *neoptolemi* (*Andromahe*), cu sensul de eroi, *helene* (*Andromahe*), cu sensul de femei frumoase, *bogdane* (*Ghiaura*), cu sensul de românce (moldovence), *zoili* (*Poet și critic*), cu sensul de critici care nu merita apreciați etc.

Valorificând un perimetru bibliografic bogat, opiniile și preocupările autorizate ale lui Coșbuc privind cultivarea și unificarea limbii literare sunt reflectate și în analize onomastice și sunt reflectate în opera poetică. Începând cu *Tribuna* poetul aprofundează tehnicile literare, problemele de limbă literară și stil, a căror dezbatere o continuă, în rubrici ale altor reviste, intervenind în explicitarea fenomenelor, îndreptarea ori evitarea erorilor, însușirea și respectarea normelor limbii literare în scopul desăvârșirii și sporirii posibilităților ei expresive.

BIBLIOGRAPHY

- Bălan-Mihailovici, Aurelia, *Dicționar onomastic creștin. Repere etimologice și martirologice*, București, Editura Sophia, 2009.
- Borș, Monica, *Mitologii nominale în proza lui Mircea Eliade*, Iași, Institutul European, 2015.
- Constantinescu, N.A., *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei Române, 1963, <http://www.slideshare.net/gruiianul/dicionar-onomastic-romnesc-constantinescu-nicolae-a> accesat la 22 septembrie 2016.
- Coșbuc, George, *Dintr-ale neamului nostru*, București, 1903.
- Coșbuc, George, *Mania diminiutivelor*, în *Noua revistă română*, I, 1900, vol. II, p. 42-44.
- Cristureanu, Alexandru, *Contribuții la studierea onomasticii operei lui George Coșbuc*, în *Studii despre Coșbuc*, Cluj, 1966, p. 278-293.
- Crișan, Maria, *Despre arta poetică la George Coșbuc*, în *Contemporanul*, 1986, nr. 33.
- Drăganu, Nicolae, *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomasticii*, București, 1933.
- Dumitrașcu, Pompiliu, *Contribuții la studiul limbii și al stilului operei poetice a lui George Coșbuc*, în *Studii despre Coșbuc*, Cluj, 1966
- Goicu, Simona, *Termeni creștini în onomastica românească*, Timișoara, Editura Amphora, 1999.
- Gonța, Alexandru I., *Documente privind istoria României. A. Moldova. Veacurile XIV-XVII (1384-1625). Indicele numelor de persoane*, București, 1995.

¹² Alexandru Cristureanu, *Contribuții la studierea onomasticii operei lui George Coșbuc*, în *Studii despre Coșbuc*, Cluj, 1966, p. 291.

- Graur, Al., *Nume de persoane*, <http://www.slideshare.net/gruianul/alexandru-graur-nume-de-persoane> accesat la 22 septembrie 2016.
- Ionescu, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, București, Editura Enciclopedică, 1975.
- Iordan, Iorgu, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- Manolescu, Nicolae, *Poezia lui George Coșbuc*, în *Steaua*, XXIX, 1978, nr. 1, ianuarie.
- Miron-Fulea, Mihaela, *Numele proprii. Interfața semantică-sintaxă*, București, Editura Universității, 2005.
- Pătruț, I. *Onomastica românească*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980, reeditată la Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2005.
- Pătruț, I., *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.
- Soare, Liliana, *Școala Ardeleană. Aspects of the linguistic terminology*, in *SCOL*, Craiova, 2011, p. 271-283.
http://cis01.central.ucv.ro/revista_scol/site_ro/2011/revista_scol_2011.html accesat la 22 septembrie 2016.
- Tomescu, Domnița , *Gramatica numelor proprii în limba română*, București, Editura All, 1998.
- Tomescu, Domnița , *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.